

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І.Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

24 червня 2020 року

м.п.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА В ОСВІТНЬО-НАУКОВІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ»**

**для підготовки на третьому освітньому рівні
здобувачів наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право
за денною та заочною формами навчання**

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		2
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни		2
1.2.	Лекції		3
1.3.	Семінарські заняття		4
1.4.	Самостійна робота здобувачів вищої освіти		6
1.5.	Індивідуальні завдання		10
1.6.	Підсумковий контроль		13
2.	Схема нарахування балів		18
3.	Рекомендовані джерела		20
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		23

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№	Назви тем	Кількість годин					
		Денна форма/Заочна форма					
		усього	у тому числі				
л	п/с		лаб	інд	с.р.		
	1	2	3	4	5	6	7
1	Загальні основи педагогіки вищої школи	2	2	-	-	-	-
2	Основи дидактики вищої школи	10	-	2	-	-	8
3	Управління вищим навчальним закладом	8	-	-	-	-	8
4	Викладач ВНЗ як організатор педагогічного процесу	2	-	2	-	-	-
5	Студент як об'єкт-суб'єкт педагогічної діяльності	2	-	2	-	-	-
6	Форми організації навчального процесу у вищій школі	2	2	-	-	-	-
7	Система вищої освіти в Україні	9	-	-	-	-	9
8	Система вищої освіти за кордоном	9	-	-	-	-	9
9	Психологічні проблеми навчання в освітній діяльності	9	-	-	-	-	9
10	Життєвий цикл розвитку особистості	2	2	-	-	-	-
11	Особливості розвитку особистості студента	2	2	-	-	-	-
12	Особливості розвитку пізнавальних психічних процесів студента	9	-	-	-	-	9
13	Психологія педагогічної взаємодії викладача із студентами	8	-	-	-	-	8
14	Психологія студентської групи	8	-	-	-	-	8
15	Психологічний аналіз конфліктів у педагогічній взаємодії	8	-	-	-	-	8
	Усього годин	90	8	6	-	-	76

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
		Денна форма/ Заочна форма
1	2	3
1.	Загальні основи педагогіки вищої школи	2
1.1.	Історія розвитку педагогіки.	
1.2.	Предмет педагогіки вищої школи, її мета і функції.	
1.3.	Вища школа як педагогічна система.	
1.4.	Методи науки.	
2.	Форми організації навчального процесу у вищій школі	2
2.1.	Особливості проведення лекції	
2.2.	Семінарські і практичні заняття у вищій школі	
2.3.	Самостійна робота студентів, як розвиток і самоорганізація тих, хто навчається	
2.4.	Основи педагогічного контролю у вищій школі	

3.	Життєвий цикл розвитку особистості	2
3.1.	Загальна характеристика розвитку особистості	
3.2.	Розвиток нервової системи, фізичний, статевий, когнітивний	
3.3.	та моральний розвиток Соціалізація особистості	
3.4.	Психологічні особливості вікових періодів	
3.5.	Аномальна поведінка і методи психологічної допомоги	
4.	Особливості розвитку особистості студента	2
4.1.	Психологічна характеристика розвитку особистості студента	
	Суперечливості та кризи студентського віку	
4.2.	Типологія особистості студента і викладача	
4.3.	Психолого-педагогічне вивчення особистості студента	
4.4.		
	Усього	8

1.3. Семінарські заняття **Семінарське заняття 1**

Тема: Основи дидактики вищої школи

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Загальні положення дидактики вищої школи.
- 1.2. Педагогічна система Я.-А. Коменського.
- 1.3. Аналіз основних дидактичних концепцій.
- 1.4. Сутність, структура та рушійні сили навчання.
- 1.5. Принципи навчання як основний орієнтир у діяльності викладача.

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : дидактика, предмет дидактики, дидактика вищої школи, дидактична концепція, дидактична система, закономірності, принципи, зміст, форми та методи навчання, педагогічна технологія, навчання, викладання, зміст освіти, форми, методи навчання.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Дидактика як педагогічна теорія навчання, що дає наукове обґрунтування його змісту, методів і організаційних форм. Дидактика як частина педагогіки, що розглядає питання навчання і освіти. Предмет дидактики - зв'язок викладання (діяльності педагога) і уміння (пізнавальна діяльність студента), їх взаємодія. Завдання дидактики. Теоретична і практична функції дидактики.

Дидактика вищої школи – галузь педагогіки вищої школи, яка розробляє теорію освіти і навчання у вищих навчальних закладах, а також виховання у процесі навчання.

Дидактична концепція як система поглядів на процес навчання. Дидактична система як це сукупність елементів, що утворюють єдину цілісну систему, спрямовану на досягнення цілей навчання. Педагогічна дидактика.

Педагогічна система Я.-А.Коменського. Функції навчання (за Коменським): освітня; розвиваюча, виховна. Принципи і методи навчання.

Сутність, структура та рушійні сили навчання. Двосторонність навчання. Функції навчання. Процес навчання як цілеспрямований, соціально обумовлений та педагогічно організований процес розвитку особистості, що виникає на основі оволодіння

систематизованими науковими знаннями і способами діяльності, які відтворюють склад духовної і матеріальної культури. Репродуктивний варіант побудови навчального процесу.

Викладання – діяльність викладача, спрямовано на управління навчально-пізнавальною діяльністю студента на основі врахування об'єктивних і суб'єктивних закономірностей, принципів, методів, організаційних форм і засобів навчання.

Продуктивний варіант засвоєння навчального матеріалу. Принципи навчання як основний орієнтир у діяльності викладача. Особистісно орієнтоване навчання. Методи навчання у вищій школі. Класифікація методів навчання (за І.Лернером, М.Скаткіним): пояснювально-ілюстративний метод; репродуктивний метод; частково-пошуковий або евристичний метод; метод проблемного викладення; дослідницький метод. Алгоритм вибору оптимальних методів навчання (за Ю.Бабанським).

Семінарське заняття 2

Тема: Викладач ВНЗ як організатор педагогічного процесу

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Особливості діяльності викладача у ВНЗ.
- 2.2. Завдання, права та обов'язки викладача ВНЗ.
- 2.3. Основні напрями діяльності викладача вищої школи.
- 2.4. Педагогічна культура викладача ВНЗ.

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: викладач ВНЗ; професійна діяльність викладача; психологічна діяльність викладача; напрями діяльності викладача; професіоналізм діяльності викладача; педагогічна майстерність викладача; педагогічні здібності; комунікативна культура викладача.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Особливості професійної діяльності викладача. Професійна діяльність викладача вищого навчального закладу як особливий різновид творчої інтелектуальної праці. Психологічна структура діяльності викладача. Функції викладача вищого навчального закладу: організаторська, інформаційна, трансформаційна, орієнтовно-регулятивна, мобілізуюча. Теоретична та практична складові педагогічної діяльності. Напрями професійної діяльності викладача. Сутність і структура педагогічної діяльності. Психологічна структура діяльності педагога, її конструктивний, організаторський, комунікативний, гностичний та функціональний компоненти.

Педагогічна майстерність викладача як комплекс якостей особистості, що забезпечує високий рівень самоорганізації професійної діяльності. Її складові: гуманістичне спрямування, теоретичні знання, педагогічні здібності, педагогічна техніка. Продуктивність педагогічної діяльності. Складові професіоналізму викладача. Складові педагогічної культури викладача: науковий світогляд, наукова ерудиція, духовне багатство, педагогічна майстерність, педагогічні здібності, природно-педагогічні людські якості, педагогічна техніка, прагнення до самовдосконалення.

Семінарське заняття 3

Тема: Студент як об'єкт-суб'єкт педагогічної діяльності

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Студентство як соціальна група.
- 4.2. Права і обов'язки студентів.
- 4.3. Адаптація студента до навчання у вищій школі, її види та умови ефективності.
- 4.4. Студентське самоврядування.
- 4.5. Типологічні особливості сучасних студентів.

Аудиторна письмова робота

Виконання тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : студентський колектив, адаптація, стадії і види адаптації студентів, студентське самоврядування, професійне самовдосконалення. самопізнання, самовиховання, контроль і регуляція самовиховання.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Студентський вік як час фізичного розквіту особистості. Труднощі, які відчувають молоді люди, вступивши до вищого навчального закладу: дидактичні (новизна у процесі навчання, нові методи і організація навчання, відсутність навичок самостійної роботи); соціально-психологічні (зумовлені входженням індивіда в нове середовище – умови життя, оточення, норми поведінки, незвичний режим діяльності, неналагодженість стосунків у групі, на курсі, на факультеті), професійні (невміння зорієнтуватися у професійній спрямованості процесу навчання, необхідність вчитися працювати з людьми, складність у формуванні організаторських вмінь та обов'язків).

Адаптація, як активне і творче пристосування студентів нового набору до умов вищої школи, в процесі якого формується колектив, особисті навички і вміння раціональної організації розумової діяльності.

Законодавство України про права і обов'язки студентів. Особливості функціонування студентського самоврядування.

Професійне самовдосконалення – свідомий цілеспрямований процес підвищення рівня власної професійної компетенції і розвитку професійно значущих якостей відповідно до соціальних вимог, умов професійної діяльності і власної програми розвитку. Самовиховання виступає як активна, цілеспрямована діяльність студента із систематичного формування і розвитку в собі позитивних якостей та усунення негативних. Самовиховання є тривалим процесом, який проходить наступні етапи: самопізнання, планування, реалізація плану (програми), контроль і регуляція.

1.4. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Тема 1: Основи дидактики вищої школи

1. Педагогічна система Я.-А. Коменського.
2. Педагогічна система Ж.-Ж. Руссо.
3. Педагогічна система К.Д. Ушинського.
4. Педагогічна система В.О. Сухомлинського.
5. Педагогічна система А.С. Макаренка.
6. Педагогічна система М.Монтесорі.
7. Педагогічна система С.Русової.

Питання для самоконтролю

1. Яка найвідоміша праця Я.-А. Коменського?
2. Які основні форми, методи навчання, принципи визначив Я.-А. Коменський?
3. У чому сутність теорії Ж.-Ж. Руссо?
4. Які основні форми, методи навчання, принципи визначив К.Д. Ушинський?
5. Який вид виховання, на думку К.Д. Ушинського, є пріоритетним?
6. У чому сутність теорії В.О. Сухомлинського?
7. Що є пріоритетним у педагогічній системі А.С. Макаренка?
8. У чому сутність теорії М.Монтесорі?
9. У чому сутність теорії С.Русової?
10. Які стадії розвитку колективу виділяв А.С. Макаренко.

Тема 2: Управління вищим навчальним закладом

Завдання 1. Наведіть та охарактеризуйте принципи управління вищим навчальним закладом.

Завдання 2. Наведіть схему управління вищим навчальним закладом.

Завдання 3. Дайте письмові відповіді на питання для самоконтролю:

1. Які психологічні особливості управління системою освіти?
2. Навіщо потрібне управління вищою освітою та навчанням студентів?
3. Чим зумовлені недоліки сучасного управління навчальним процесом у вищій школі та які шляхи їх усунення ви вбачаєте?
4. Чому управління має бути спрямоване на стимулювання і мотивацію викладачів до творчого пошуку?
5. Які функції педагогічного управління?
6. Що є основою для визначення мети вищої освіти та завдань вивчення конкретної навчальної дисципліни?
7. Які вимоги висуваються до сучасних знань?
8. Чим наукові знання відрізняються від життєвих? Доведіть, що наукові професійні знання мають синтезований, комплексний характер.
9. Чи згодні ви з думкою, що оцінювати потрібно сильні, а не слабкі сторони студента?
10. Що допомагає подолати непедагогічний вплив конкуренції?

Тема 3: Система вищої освіти в Україні

Завдання 1. Наведіть письмово класичні університети України періоду нової та новітньої історії.

Завдання 2. Письмово дайте чіткі відповіді на питання:

1. Місто, в якому виникло перше братство в Україні.
2. Студент Києво-Могилянської академії.
3. Вищий навчальний заклад IV рівня акредитації.
4. Перший ректор Києво-Могилянської академії.
5. Хто був першим ректором Острозької академії?

Тема 4: Система вищої освіти за кордоном

Завдання 1. Порівняйте структуру педагогічної освіти США, Великобританії, Франції, Німеччини за наступними критеріями: заклади вищої освіти; організація навчального року; ступеневість освіти; система оцінювання.

Завдання 2.

1. В якому віці студенти цих країн закінчують університети?

Великобританія   26

Франція   23

Німеччина   28,5

2. Вказати необхідні умови для вступу до університету в:

Великобританія   *шкільний атестат*

Франція   *ступінь бакалавра*

Німеччина   *шкільний атестат*

США   *ступінь бакалавра*

Завдання 3. Дайте відповіді на питання для самоконтролю:

1. Які форми навчання існують у Великобританії?
2. У чому полягає багатоваріантність педагогічної системи Великобританії?
3. Які види освітніх установ має система вищої освіти Японії?
4. Перерахуйте найпрестижніші державні університети Японії.
5. Назвіть перший університет Франції.
6. Яка система оцінювання існує у Німеччині?
7. Якими є терміни педагогічної освіти у Німеччині?
8. Які є загальні тенденції та перспективи вищої педагогічної освіти у Південній Кореї?
9. Який термін найчастіше визначає тип ВНЗ у США?
10. Що потрібно для вступу до університету у США?

Тема 5: Психологічні проблеми навчання в освітній діяльності

Завдання 1. Заповніть таблицю:

№п/п	Основні сфери діяльності студента	Зміст діяльності у ВНЗ (вид діяльності)	Еволюція змісту діяльності
1.	Аудиторне навчання		
2.	Позааудиторна діяльність		
3.	Науково-дослідна діяльність		
4.	Практична підготовка до професійної діяльності		
5.	Розвиток організаторських якостей		
6.	Культурна діяльність (культура, спорт, відпочинок, розваги)		

Завдання 2. Наведіть основні вимоги до особистісних якостей студента.

Завдання 3. Дайте відповіді на питання для самоконтролю:

1. Чим зумовлені особливості сучасного студентства в Україні?
2. Які особливості юнацького віку є визначальними для когнітивного та соціально-психологічного розвитку студента?
3. Чому навчання у ВНЗ є одним з головних чинників соціалізації особистості студента?
4. Чи відомий вам художній твір або фільм, одним з героїв якого є студент? Яку характеристику дає автор цьому студенту? Яке ставлення автора до цього героя?
5. Охарактеризуйте форми адаптації студента-першокурсника.
6. Які є типи адаптації студента?
7. Чим характеризується соціальна зрілість?
8. Які функції має студентське самоврядування?
9. Які є типи студентів?
10. Чому студентський період життя людини вчені називають доленосним, а його закінчення – періодом «сходження людини до вершин творчості»?

Тема 6: Особливості розвитку пізнавальних психічних процесів студента

1. Відчуття та сприйняття, їх види та властивості.
2. Пам'ять, її характеристика. Прийоми розвитку пам'яті.
3. Мислення, його характеристика. Прийоми розвитку мислення.
4. Особливості прояву темпераменту у студентському віці.
5. Особливості прояву характеру у студентському віці.
6. Здібності, та їх розвиток у студента.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть властивості відчуття і сприйняття.
2. Що є більш складним відчуття чи сприйняття?
3. Які є види пам'яті?
4. Що таке ейдетична пам'ять?
5. Які є види мислення?
6. Який тип мислення домінує у студента?
7. Охарактеризуйте особливості поведінки студента кожного типу темпераменту.
8. Що таке самовиховання?
9. Наведіть прийоми самовиховання.
10. Якою є структура здібностей?

Тема 7: Психологія педагогічної взаємодії викладача із студентами

Завдання 1. Заповніть таблицю проявів індивідуального стилю педагогічної діяльності викладача залежно від особливостей його «Я-концепції»

Викладач із позитивною «Я-концепцією»	Викладач із негативними тенденціями в «Я-
---------------------------------------	---

Завдання 2. У чому особливості науково-педагогічної діяльності викладача ВНЗ порівняно з педагогічною діяльністю шкільного вчителя?

Завдання 3. Наведіть психологічні умови ефективності діяльності викладача вищої школи.

Завдання 4. Які існують шляхи підвищення педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу?

Тема 8: Психологія студентської групи

1. Структура студентської групи.
2. Характеристика студентських груп.
3. Формування студентського колективу.
4. Лідер студентського колективу.
5. Студентське самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть ознаки студентської групи?
2. Доведіть, що спілкування та спільна діяльність у студентській групі є джерелом становлення колективних взаємин.
3. Порівняйте поняття конформізм і навіюваність. Чим зумовлений конформізм? Чи правильна думка, що конформізму найбільше піддаються дуже дисципліновані люди, ті, хто нестійкий до стресу, емоційно залежні люди, психічно неврівноважені люди, емоційно залежні люди?
4. Охарактеризуйте типи конформізму в студентському середовищі.
5. Яка роль лідера в згуртуванні студентського колективу?
6. Як можна пояснити, що лідер студентської групи не обов'язково відмінник навчання?
7. Обирати чи призначати керівника студентської академічної групи: позиція «за» і «проти».
8. Чому в сучасних умовах студентське самоврядування в університеті та гуртожитку є радше виняток, ніж правило?
9. Як ви поясните власну громадську позицію у своїй групі?
10. Яка роль куратора студентської академічної групи в її становленні, розвитку і функціонуванні?

Тема 9. Психологічний аналіз конфліктів у педагогічній взаємодії

1. Загальна характеристика конфлікту.
2. Причини виникнення педагогічних конфліктів.
3. Умови запобігання педагогічних конфліктів.
4. Стратегії вирішення педагогічних конфліктів.

Завдання: Дайте правильну відповідь на завдання тесту:

1. Який вид слухання є незамінним у конфліктних ситуаціях, коли співрозмовник веде себе агресивно або висловлює своє домінування?
  - А) нереклексивне;
  - Б) активне;
  - В) пасивне;
  - Г) емпатійне.
2. При якому виді слухання не дають порад, не критикують, не повчають?
  - А) рефлексивне;
  - Б) активне;
  - В) пасивне;
  - Г) емпатійне.
3. Яка стадія розвитку педагогічного конфлікту є стадією потенційного формування суперечностей норм, цінностей, інтересів, поглядів, думок?

- А) незадоволення;
- Б) протидія;
- В) протиборство;
- Г) інцидент.

4. Яка стадія розвитку педагогічного конфлікту характеризується тим, що усі сили спрямовано на іншу людину, виникає образа, зневага?

- А) незадоволення;
- Б) протидія;
- В) протиборство;
- Г) інцидент.

5. Яка стадія розвитку педагогічного конфлікту характеризується тим, що виникають зіткнення неприємного характеру?

- А) незадоволення;
- Б) протидія;
- В) протиборство;
- Г) інцидент.

6. Застосування якої стратегії вирішення конфлікту буде ефективним коли ви відчуваєте, що у вас немає іншого вибору, що ніхто крім вас цього не зробить, ви не можете показати іншим людям, що потрапили у безвихідь, рішення треба прийняти негайно і ви берете відповідальність на себе, маючи на це владу?

- А) суперництво;
- Б) співробітництво;
- В) компроміс;
- Г) ухилення (уникнення).

7. Застосування якої стратегії вирішення конфлікту буде ефективним коли розв'язання проблеми важливе для обох сторін, у вас тісні тривалі взаємини із студентами, і ви прагнете забезпечити сприятливі умови для їх подальшого розвитку, у вас є час попрацювати над проблемою, ви поважаєте студентів і готові до спільного обговорення і пошуку рішення, яке задовольнить усіх?

- А) суперництво;
- Б) співробітництво;
- В) компроміс;
- Г) ухилення (уникнення).

8. Застосування якої стратегії вирішення конфлікту буде ефективним коли обидві сторони мають інтереси однакової сили, що взаємно виключають один одного, коли рішення потрібно приймати швидко і вас цілком задовольняє тимчасове вирішення проблеми?

- А) суперництво;
- Б) співробітництво;
- В) компроміс;
- Г) ухилення (уникнення).

9. Застосування якої стратегії вирішення конфлікту буде ефективним коли перед нами глибоко конфліктна людина, з якою не можна знайти спільну мову, коли напруженість ситуації занадто велика і є необхідність її послабити, коли ви занадто збуджені і можете прореагувати неадекватно, коли студенти не можуть, або не хочуть враховувати ваші інтереси?

- А) пристосування;
- Б) співробітництво;
- В) компроміс;
- Г) ухилення (уникнення).

10. Застосування якої стратегії вирішення конфлікту буде ефективним коли стосунки зі студентами важливіші, ніж сама проблема, пропозицію викладача ніхто не підтримує, хоча вона ефективніша, коли проблема важливіша для студентів, а не для викладача?

- А) суперництво;
- Б) пристосування;

- В) компроміс;
Г) ухилення (уникнення).

1.5. Індивідуальні завдання **Завдання з навчальної дисципліни**

Завдання 1. Розробити детальний план проведення практичного заняття відповідно до визначеної теми (додаток 1) та орієнтовно в межах рекомендованої форми (додаток 2).

Завдання 2. По визначеній темі практичного заняття скласти 5 тестових завдань із закритими питаннями з варіантами відповіді не менше трьох.

Додаток 1

Теми, рекомендовані для розробки практичних занять*

1. Вища освіта України як соціальний інститут.
2. Науково-методичне забезпечення викладання правових дисциплін.
3. Методи і засоби викладання правових дисциплін.
4. Семінарські заняття з правових дисциплін.
5. Лекція у системі професійної підготовки юристів.
6. Методика підготовки та проведення практичних занять.
7. Самостійна робота студентів.
8. Сучасні освітні технології у вищій школі.
9. Методи контролю і самоконтролю знань.
10. Професійна культура викладача вищої школи.

Додаток 2

Дата

ПІБ аспіранта

Практичне заняття (2 год)

Аудиторія: навчальна група, яка поділена на 5 колективів по 4 студента

Тема:...

Мета:...

Завдання:

- освітні
- розвиваючі
- виховні

План заняття:*

1. Вступне слово викладача (?хв)

Зміст вступного слова:

визначення обсягів матеріалу для обговорення, обґрунтування актуальності, аналіз особливостей завдань, доведення до відома системи оцінки знань і інше – все, що ви вважаєте за потрібне

2. Активізація аудиторії (? хв)

Перелік питань:

- 1.
- 2.
- 3.
- ...

Питання задаються в режимі “питання – відповідь”. Оцінюються індивідуально

---

*Пунктиром визначені певні рекомендації щодо змісту та процесу заняття, яке на наш погляд, допоможе у розробці практичного заняття.

3. Виконання кожним колективом завдання одного для всіх змісту (? хв)

Зміст завдання:

.....

- робота колективів відбувається в режимі чітко відведеного часу
- виступ представника кожного колективу
- обговорення: запитання, уточнення, доповнення, зауваження від інших колективів
- оцінювання як індивідуальної роботи, так і всього колективу

4. Виконання кожним колективом завдання, визначеного тільки для нього (? хв)

Зміст завдання:

Завдання 1...

Завдання 2...

Завдання 3...

...

Далі все як і в попередньому завданні:

- виступ
- обговорення
- оцінювання

5. Розробка кожним колективом завдання, яке потім передається для аналізу і оцінювання іншому колективу (? хв)

Зміст завдання:

Завдання 1...

Завдання 2...

Завдання 3...

...

Серед цих завдань можуть бути схеми, таблиці, порівняльні характеристики і т.д. Вам потрібно визначити 5 таких завдань на випадок якщо колективам буде потрібна ваша допомога.

Далі процес заняття такий же: аналіз і оцінка роботи, виконаної іншим колективом; обговорення; оцінювання.

6. Дискусія (? хв)

Дискусійні питання по даній темі:

- 1.
- 2.
- 3.
- ...

Такий перелік обов'язково повинен бути. Це – завершення роботи, формулювання висновків.

7. Підведення підсумків (? хв)

8. Таблиця отримання та втрати балів

Таблиця нижче наведена вам як приклад. Ваше завдання уважно ознайомитися з нею і вдосконалити чи розробити свою.

Зверніть увагу, бали можуть бути як із знаком "+", так і зі знаком "-"

№	Критерій	Кількість балів за відповідь	
		основну	додаткову
1	Рівень підготовки і засвоєння матеріалу(діловий рівень)		
2	Культура мови, лаконічність, аргументованість, логіка, обґрунтованість мови (риторичний рівень)		
3	Культура поведінки, тактичність, коректність, уміння слухати інших (етичний рівень)		
4	Активність в період обговорення завдань		
5	Пасивність		
6	Порушення дисципліни		
7	Використання додаткових джерел знань (...все, окрім голови!)		

9. Перелік рекомендованої літератури (не менше 5)

10. Тести по темі:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

Питання для підсумкового контролю

1. Педагогічна система Я.-А. Коменського.
2. Аналіз основних дидактичних концепцій.
3. Принципи навчання як основний орієнтир у діяльності викладача.
4. Цілісність та закономірності педагогічного процесу.
5. Мета виховання у сучасній педагогіці.
6. Студентство як соціальна група.
7. Права і обов'язки студентів.
8. Адаптація студентів до навчання у вищій школі.
9. Студентське самоврядування.
10. Типологічні особливості сучасних студентів.
11. Дидактика та педагогічна майстерність викладача вищої школи.
12. Система вищої педагогічної освіти у Франції.
13. Система вищої педагогічної освіти у Великобританії.
14. Система вищої педагогічної освіти у Німеччині.
15. Система вищої педагогічної освіти в Японії.
16. Система вищої педагогічної освіти у США.
17. Історія розвитку педагогіки.
18. Предмет педагогіки вищої школи, її мета, функції.
19. Вища школа як педагогічна система.
20. Методи педагогіки вищої школи.
21. Завдання, напрями діяльності і структура ВНЗ.
22. Принципи управління ВНЗ.
23. Студентське самоврядування.
24. Зміст, керівництво і форми методичної роботи у ВНЗ.
25. Завдання, права та обов'язки викладача ВНЗ.
26. Основні напрями діяльності викладача у ВНЗ.
27. Педагогічна культура викладача ВНЗ.
28. Загальні засади побудови системи вищої освіти в Україні.
29. Напрями вдосконалення вищої освіти і Болонський процес.
30. Структура системи вищої освіти в Україні.
31. Управління вищою освітою в Україні.
32. Особливості проведення лекції.
33. Семінарські і практичні заняття у вищій школі.
34. Використання інноваційних технологій у педагогічному процесі вищої школи.
35. Самостійна робота студентів як розвиток і самоорганізація тих, хто навчається.
36. Основи педагогічного контролю у вищій школі.
37. Психологічна характеристика особистості студента.
38. Типологія особистості студента і викладача.
39. Психолого-педагогічне вивчення особистості студента.
40. Характеристика причин відрахування студентів.
41. Психологічні особливості виховання студентів і роль студентських груп.
42. Загальна характеристика життєвого циклу розвитку особистості.
43. Розвиток нервової системи, фізичний розвиток особистості.
44. Статевий, когнітивний та моральний розвиток особистості.

45. Психологічні особливості вікових періодів.
46. Аномальна поведінка і методи психологічної допомоги.
47. Загальна характеристика спілкування.
48. Педагогічне спілкування як форма педагогічної взаємодії.
49. Характеристика педагогічних позицій викладача у спілкуванні з студентами.
50. Бар'єри педагогічного спілкування, причини їх виникнення та шляхи регулювання.
51. Загальна характеристика конфлікту.
52. Причини виникнення педагогічних конфліктів.
53. Умови запобігання педагогічним конфліктам.
54. Стратегії вирішення педагогічних конфліктів.
55. Педагогічний професіоналізм діяльності викладача.
56. Педагогічна творчість та її особливості.
57. Професіоналізм особистості викладача.
58. Комунікативна культура викладача.
59. Авторитет викладача.
60. Психологічні особливості студентської групи та її структура.
61. Розвиток студентської групи, характеристика студентського колективу.
62. Міжособистісні стосунки у студентській групі.
63. Керівництво та лідерство в групі, функції студентського лідера.
64. Психологічні особливості студентського самоврядування.
65. Емоції. Особливості керування емоційними станами.
66. Почуття. Особливості їх прояву в студентському віці.
67. Воля, теорії волі. Розвиток волі.
68. Уява, види і прийоми уяви.
69. Увага, її характеристика. Розвиток уваги.
70. Відчуття та сприйняття, їх види та властивості.
71. Пам'ять, її характеристика. Прийоми розвитку пам'яті.
72. Мислення, його характеристика. Прийоми розвитку мислення.
73. Особливості прояву темпераменту у студентському віці.
74. Особливості прояву характеру у студентському віці.
75. Здібності, та їх розвиток у студента.

Приклад залікового білету

1. Загальні положення дидактики вищої школи.
2. Воля, теорії волі. Розвиток волі.
3. Психолого-педагогічна задача.

Студент незадоволений викладачем. Він прочитав заданий матеріал тричі, але все одно не зміг правильно дати відповідь на тестові завдання. «Тест, мабуть, був нечесним, неправильно складеним», - вважає він. У чому з точки зору психології помиляється студент?

1. Загальні положення дидактики вищої школи.

Термін «дидактика» грецького походження, в перекладі: той, хто повчає. Вперше цей термін ввів у науковий обіг німецький педагог Вольфганг Ратке (1571-1635).

Під поняттям «дидактика» найчастіше розуміють педагогічну теорію навчання, яка дає наукове обґрунтування його змісту, методів і організаційних форм. Дидактика – частина педагогіки, яка розглядає питання навчання і освіти. Предметом дидактики є зв'язок викладання (діяльності викладача) і уміння (пізнавальна діяльність студента), їх взаємодія.

Основні завдання дидактики

1. Описувати і пояснювати процес навчання і умови його реалізації.
2. Перетворення та удосконалення практики.
3. Організація процесу навчання, нових навчальних систем, нових технологій навчання.

Дидактика і конкретні методики різняться за сферою дослідження. Дидактика займається розробкою загальнотеоретичних основ процесу навчання, а конкретні методики – дослідженням організації навчання з окремих дисциплін, використовуючи при цьому теоретичні ідеї дидактики. Дидактика і методика тісно пов'язані і взаємозалежні.

Основними функціями дидактики є теоретична (головним чином діагностична і прогностична) та практична (нормативна, інструментальна).

Дидактика вищої школи визначає наукову основу наступних проблем:

- обґрунтування специфічної мети вищої освіти;
- обґрунтування соціальних функцій вищої школи;
- обґрунтування змісту освіти;
- наукове обґрунтування способів конструювання педагогічного процесу у вищій школі і здійснення навчальної діяльності;
- визначення оптимальних шляхів, вибір змісту, методів, форм, технологій навчання.

Отже, аналіз зазначених проблем сприяє необхідності комплексної реалізації усіх складових змісту освіти і визначає спрямованість педагогічного процесу на всебічний розвиток особистості студента.

2. Воля, теорії волі. Розвиток волі.

Порівняно з емоціями й почуттями у волі домінуючу роль відіграє безпосередній вплив людини на довкілля. Воля визначається у зв'язку з діяльністю та поведінкою людини і розуміється як певний рівень її регуляції. Не кожену діяльність чи дії людини ми можемо назвати вольовими. Дії класифікують на: 1) мимовільні, що виникають при неусвідомлених спонуканнях, мають імпульсивний характер, позбавлені чіткого плану (дії у стані афекту); 2) довільні, що передбачають усвідомлення цілі і наявність плану. Серед довільних виділяють вольові – це свідомі дії, спрямовані на певну ціль і пов'язані із зусиллями, що потрібні для подолання перешкод на шляху до цілі.

Воля – це психічний процес свідомої та цілеспрямованої регуляції людиною своєї діяльності та поведінки з метою досягнення поставлених цілей.

Функції волі

- 1) Гальмування та стримування небажаних для особистості спонукань та дій.
- 2) Мобілізація, стимулювання активності (її посилення чи послаблення).
- 3) Спрямування і реалізація активності у напрямку поставленої мети.

Специфічні риси вольової поведінки

- 1) Вольова поведінка виникає при недостатній мотивації до необхідної дії.
- 2) Вольова дія побудована на розумінні необхідності виконання будь-чого для досягнення бажаного, причому необхідна дія ззовні не пов'язана з бажанням. Воля тісно пов'язана з моралю і світоглядом.
- 3) Воля – це довільне створення спонукання до дії. Людина підпорядковує важливішими цілями всі інші мотиви поведінки, які мають меншу значущість.

Традиційно у психології власне вольовими діями називають дії, скеровані на досягнення свідомо поставленої мети й пов'язані з подоланням труднощів. Розглядають просту і складну вольову дії. При простому вольовому акті спонукання до дії безпосередньо переходить у дію. Досягнення мети здійснюється звичним способом. Складна вольова дія включає кілька етапів:

- 1) виникнення спонукань (поява недостатньо усвідомлених мотивів – потягів – зробити щось);
- 2) виникнення кількох бажань як результату усвідомлення потягів;
- 3) воління: людина перед собою бачить одночасно кілька цілей і стоїть проблема вибору. У виборі важливим є не тільки бажаність цілі, але й легкість її досягнення;
- 4) боротьба мотивів, що спонукає зробити взаємовиключні дії з обдумуванням шляхів досягнення і доцільності того чи іншого вибору та врахуванням наслідків;

5) прийняття рішення;

б) створення плану реалізації та його виконання. Перешкоди у виконанні бувають зовнішні (відсутність підручника) та внутрішні (прогалини у знаннях).

Одна й та ж дія може виконуватися як простий чи складний вольовий акт, залежно від того, наскільки звичною вона є для людини. Розрізняють особливу вольову дію – вчинок. Вчинок – це дія на досягнення суспільно значущої мети, акт моральної поведінки, регульований певними етичними нормами. Вчинок здійснюється, насамперед, на користь інших, іноді на шкоду собі. Вчинок виявляє ставлення людини до інших.

Воля особистості виявляється у вольових якостях. Вольові якості – це відносно стійкі, незалежні від конкретної ситуації психічні утворення, які визначають рівень свідомої саморегуляції особистістю своєї поведінки, її влади над собою.

Індивідуальні особливості волі властиві окремим людям. До позитивних якостей зараховують такі якості, як наполегливість, цілеспрямованість, витримка тощо. Якості, що характеризують слабкість волі особистості, можна визначити такими поняттями, як безпринципність, безініціативність, нестриманість, боягуз кість, упертість тощо.

Перелік позитивних і негативних вольових якостей досить великий. В.К. Калін називає такі базальні (первинні) вольові якості особистості, як а) енергійність; б) терплячість; в) витримка; г) сміливість.

Функціональні вияви цих якостей є односпрямованими регуляторними діями свідомості, що набирають форми вольового зусилля.

Системними є такі якості як наполегливість, дисциплінованість, самостійність, цілеспрямованість, ініціативність, організованість. При цьому важливо знати, що базальні (первинні) вольові якості становлять підґрунтя системних (вторинних) якостей, їх ядро. Низький рівень будь-яких базальних якостей дуже ускладнює утворення більш складних, системних вольових якостей.

Цілеспрямованість полягає в умінні особистості керуватися у своїх діях і вчинках поставленими цілями, зумовленими твердими переконаннями. Цілеспрямована особистість завжди спирається на загальну, часто віддалену мету і підпорядковує їй свою конкретну мету.

Наполегливість – це вміння домагатися мети, переборювати труднощі і перешкоди. Наполеглива особистість правильно оцінює обставини, знаходить у них те, що допомагає досягненню мети. Така особистість здатна до тривалого і неослабного напруження енергії, неухильного руху до поставленої мети.

Протилежними до наполегливості виявами є впертість і негативізм, які свідчать про недоліки волі. Вперта людина обстоює свої хибні позиції, попри розумні доводи.

Принциповість – це вміння особистості керуватися у своїх вчинках і поведінці стійкими принципами і переконаннями. Принциповість виявляється у стійкій дисциплінованості поведінки, у правдивості, чуйних вчинках. Протилежні до цих якостей має людина безпринципна.

До вольових якостей, які найбільше характеризують силу волі особистості, належать самостійність та ініціативність.

Самостійність – це вміння діяти згідно із своїми задумами, не підпадаючи під вплив інших, критично оцінювати їх думки. Самостійність особистості виявляється у здатності з власної ініціативи організувати діяльність, ставити мету. Самостійна особистість не чекає підказок, вказівок від інших людей, активно обстоює власні погляди, може бути організатором, повести за собою до реалізації мети.

Ініціативність – це вміння знаходити нові рішення та засоби їх здійснення. Протилежними якостями є безініціативність та залежність. Безініціативна людина легко піддається впливу інших людей, їх дій, вчинків, власні рішення ставить під сумнів, не впевнена в їх правильності та необхідності. Особливо виразно ці якості постають у формі навіювання.

Рішучість – це вміння приймати обдумані рішення за складних умов, не вагаючись. Нерішучість є виявом слабкості волі. Нерішуча людина схильна або відкидати остаточне прийняття рішення, або без кінця його переглядати.

Волю особистості характеризує також її організованість, яка полягає в умінні людини керуватися у своїй поведінці чітко визначеним планом. Ця якість вимагає вміння не тільки неухильно втілювати у життя свої плани, а й виявляти необхідну гнучкість у разі зміни обставин дійсності.

Сукупність позитивних (базальних і системних) вольових якостей утворює силу волі особистості.

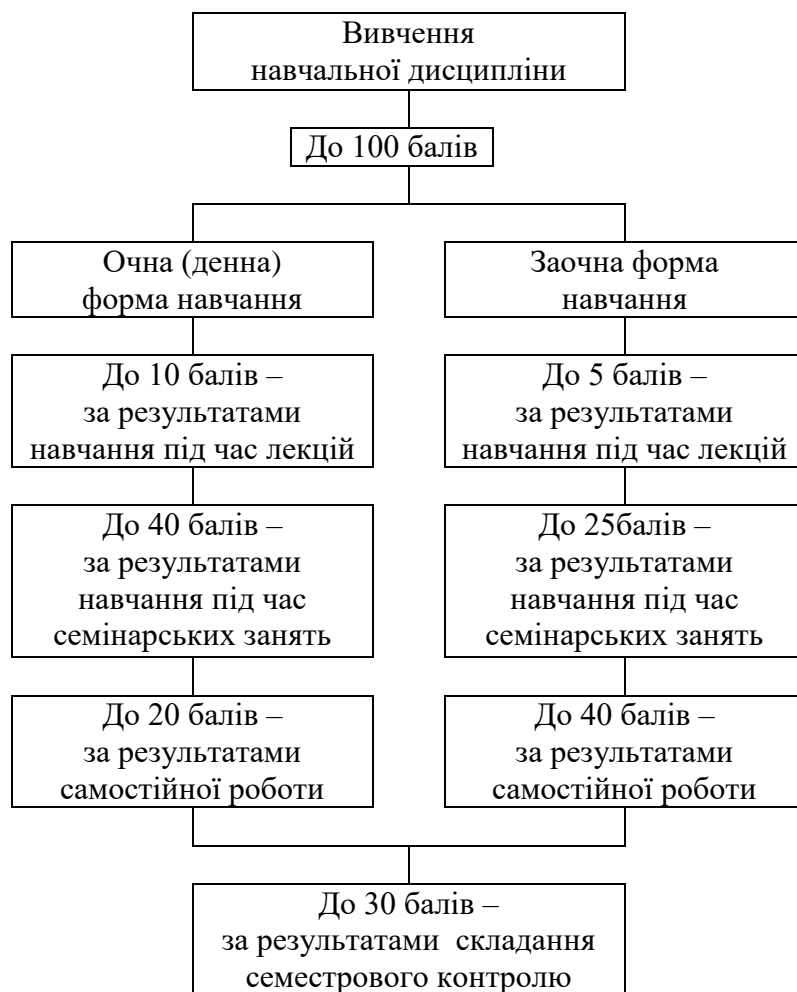
3. Психолого-педагогічна задача.

Студент незадоволений викладачем. Він прочитав заданий матеріал тричі, але все одно не зміг правильно дати відповідь на тестові завдання. «Тест, мабуть, був нечесним, неправильно складеним», - вважає він. У чому з точки зору психології помиляється студент?

Студент розмірковує емоційно, не перевіряючи припущень, на основі яких пояснює свої невдачі. Покладається на автоматичне запам'ятовування, без докладання вольових зусиль. Використав повторення змісту, а не деталізоване запам'ятовування. Застосував поверхову обробку матеріалу, а не осмислення. Швидше за все, студент спробував запам'ятати увесь матеріал, а необхідно було систематизувати, відібрати лише важливу інформацію.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених

навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 5 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, здобувач може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій				
			1.	2.	3.	4.	
1.	Денна	8	2,5	5,0	7,5	10,0	

2.3. Обсяг балів, здобутих під час семінарських занять, обчислюється за сумою балів, здобутих під час кожного із занять, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 3 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	8 тем (ДФН)	Номер теми							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	2	4	6	8	10	12	14	16
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	4							
	Усього балів								20

3. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Алексюк А.М. Загальні методи навчання: навч. посіб. К.: Вища школа, 2014, 432 с.
2. Бех Т.Д. Проблема методів виховання у сучасній школі / Т.Д. Бех // Педагогіка і психологія. № 4, 2018, С.136-140.
3. Бордовская Н.В. Педагогика: учебник для вузов. СПб.: Питер, 2014, 300 с.
4. Кравець В.П. Історія української школи і педагогіки: навч. посіб. Тернопіль, 2014, 357 с.
5. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка: навч. посіб.. К.: Знання, 2017, 750 с.
6. Стефановская Т.А. Педагогика: наука и искусство: учебн. пособ. М.: Современник, 2018, 318 с.
7. Сухомлинский В.А. Мудрая власть коллектива: мон. К.: Знання, 2008, 328 с.

Тема 2

1. Бордовская Н.В. Педагогика: учебник для вузов. СПб.: Питер, 2014, 300 с.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка: підручник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. К.: Знання-Прес, 2017, 426 с.
3. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія: практикум: навч. посіб. К.: Каравела, 2017, 224 с.
4. Лихачёв Б. Педагогика: курс лекцій: учебн. пособ. М.: Юрайт, 2014, 464с.
5. Ситаров В.А. Дидактика: учебн. пособ. / [под ред. В.А. Сластенина]. К.: Центр учбової літератури, 2012, 326 с.
6. Стефановская Т.А. Педагогика: наука и искусство: учебн. пособ. М.: Современник, 2014, 318 с.

Тема 3

1. Бордовская Н.В. Педагогика: учебник для вузов / Н.В. Бордовская, А.А. Реан. СПб.: Питер, 2014, 300 с.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка: підручник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. К.: Знання-Прес, 2017, 426 с.
3. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія: практикум: навч. посіб. К.: Каравела, 2017, 224 с.
4. Лихачёв Б. Педагогика: курс лекцій: учебн. пособ. М.: Юрайт, 2014, 464с.
5. Пидласый И.П. Педагогика: курс лекцій: учебн. пособ. М.: Наука, 2014, 44 с.
6. Стефановская Т.А. Педагогика: наука и искусство: учебн. пособ. М.: Современник, 2014, 318 с.

Тема 4

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник. К.: «Центр навчальної літератури», 2018, 384 с.
2. Занина Л.В. Основы педагогического мастерства: учебное пособие. Ростов н/Д: «Феникс», 2014, 288 с.
3. Резник С.Д. Преподаватель ВУЗа: технологии и организации деятельности: учебное пособие / С.Д. Резник, О.А. Вдовина. М.: ИНФРА-М, 2014, 361 с.
4. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи. К.: «Академвидав», 2018, 352 с.
5. Чмут Т.К. Культура спілкування: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Хмельницький: ХІРУП, 1999, 358 с.
6. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навч. посіб. К.: Академвидав, 2014, 278 с.

Тема 5

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник К.: «Центр навчальної літератури», 2018, 384 с.
2. Жалинский А.Э. Основы профессиональной деятельности юриста. Смоленск, 2014, 234 с.
3. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія: практикум: навч. посіб. К.: Каравела, 2018, 224 с.
4. Резник С.Д. Студент ВУЗа: технологии обучения и профессиональной карьеры: учебное пособие / С.Д. Резник, И.А. Игошина. М.: ИНФРА-М, 2014, 475 с.
5. Столяренко Л.Д. Основы психологии: учеб. пособ. Ростов-на-Дону: Феникс, 2014, 672 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи. К.: «Академвидав», 2014, 352 с.

Тема 6

1. Занина Л.В. Основы педагогического мастерства: учебное пособие. Ростов н/Д: «Феникс», 2014, 288 с.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка: завдання і ситуації: практикум для студентів вузів / А.І. Кузьмінський, Л.П. Вовк, В.Л. Омеляненко. К.: Знання-Прес, 2016, 364 с.
3. Кузьмінський А.І. Педагогіка: підручник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. К.: Знання-Прес, 2017, 426 с.
4. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія: практикум: навч. посіб. К.: Каравела, 2014, 224 с.
5. Резник С.Д. Преподаватель ВУЗа: технологии и организации деятельности: учебное пособие / С.Д. Резник, О.А. Вдовина. М.: ИНФРА-М, 2014, 361 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи. К.: «Академвидав», 2014, 352 с.

Тема 7

1. Бордовская Н.В. Педагогика: учебник для вузов / Н.В. Бордовская, А.А. Реан. СПб.: Питер, 2014, 300 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник. К.: «Центр навчальної літератури», 2018, 384 с.
3. Чужиков В. Соціальні наслідки Євроінтеграції України: система вищої освіти / Віктор Чужиков, Лариса Антонюк. К.: Знання, 2018, 315 с.
4. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи. К.: «Академвидав», 2018, 352 с.

Тема 8

1. Бордовская Н.В. Педагогика: учебник для вузов / Н.В. Бордовская, А.А. Реан. СПб.: Питер, 2014, 300 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник. К.: «Центр навчальної літератури», 2018, 384 с.
3. Чужиков В. Соціальні наслідки Євроінтеграції України: система вищої освіти / Віктор Чужиков, Лариса Антонюк. К.: Знання, 2018, 315 с.
4. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи. К.: «Академвидав», 2018, 352 с.

Тема 9

1. Алексюк А.М. Загальні методи навчання: навч. посіб. К.: Вища школа, 2014, 432 с.
2. Занина Л.В. Основы педагогического мастерства: учебное пособие / Л.В. Занина, Н.П. Меньшикова. Ростов н/Д: «Феникс», 2014, 288 с.
3. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія: практикум: навч. посіб. К.: Каравела, 2017, 224 с.
4. Лихачёв Б. Педагогика: курс лекцій: учебн. пособ. М.: Юрайт, 2016, 464с.
5. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підручник /Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2018, 352 с.

Тема 10

1. Варій М.Й. Основи психології і педагогіки: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2015, 376 с.
2. Гуменюк О.Г. Основи загальної та юридичної психології: підручник. К. : КНТ, 2012, 592 с.
3. Максименко С.Д. Общая психология: учебник [для студ. вузов] К.: «Ваклер», 2016, 220 с.
4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: підручник. К.: Либідь, 2016, 306 с.
5. Общая психология: учебник [для студ. вузов] / под ред. А.В. Петровского. М.: МГУ, 2017, 458 с.

Тема 11

1. Варій М.Й. Основи психології і педагогіки: навч. посіб. / М.Й. Варій, В.Л. Ортинський. К.: «Центр учбової літератури», 2015, 376 с.
2. Гуменюк О.Г. Основи загальної та юридичної психології: підручник. К. : КНТ, 2012, 592 с.
3. Максименко С.Д. Общая психология: учебник [для студ. вузов]. К.: «Ваклер», 2016, 220 с.
4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. К.: Либідь, 2014, 306 с.
5. Общая психология: учебник [для студ. вузов] / под ред. А.В. Петровского. М.: МГУ, 2014, 458 с.

Тема 12

1. Варій М.Й. Основи психології і педагогіки: навч. посіб. / М.Й. Варій, В.Л. Ортинський. К.: «Центр учбової літератури», 2017, 376 с.
2. Гуменюк О.Г. Основи загальної та юридичної психології: підручник. К. : КНТ, 2012, 592 с.
3. Максименко С.Д. Общая психология: учебник [для студ. вузов]. К.: «Ваклер», 2014, 220 с.
4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. К.: Либідь, 2014, 306 с.
5. Общая психология: учебник [для студ. вузов] / под ред. А.В. Петровского. М.: МГУ, 2014, 458 с.

Тема 13

1. Бороздина Г.В. Психология делового общения: учебник [для студ. вузов] М.: ИНФРА – М., 2016, 295 с.
2. Гуменюк О.Г. Основи загальної та юридичної психології: підручник. К. : КНТ, 2012, 592 с.
3. Подоляк Л.Г. Психология вищої школи: підручник /Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. К. : Каравела, 2016, 352 с.
4. Соціальна психологія: навч.-метод. посіб. / за ред. Л.Е.Орбан, В.Д.Хруща. Івано-Франківськ: Прикарпатський ун-т, 2016, 102 с.
5. Чмут Т.К. Культура спілкування: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Хмельницький: ХІРУП, 1999, 358 с.
6. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навч. посіб. К.: Академвидав, 2016, 278 с.

Тема 14

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник К.: «Центр навчальної літератури», 2018, 384 с.
2. Жалинский А.Э. Основы профессиональной деятельности юриста. Смоленск, 2016, 234 с.
3. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія: практикум: навч. посіб. К.: Каравела, 2014, 224 с.
4. Подоляк Л.Г. Психология вищої школи: підручник /Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. К. : Каравела, 2014, 352 с.
5. Резник С.Д. Студент ВУЗа: технологии обучения и профессиональной карьеры: учебное пособие / С.Д. Резник, И.А. Игошина. М.: ИНФРА-М, 2014, 475 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи. К.: «Академвидав», 2018, 352 с.

Тема 15

1. Анцупов А.Я. Конфликтология: учебник [для студ. вузов] / А.Я. Анцупов А.И. Шипилов. К., 2017, 453 с.
2. Гуменюк О.Г. Основи загальної та юридичної психології: підручник. К. : КНТ, 2012, 592 с.
3. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підручник /Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. К. : Каравела, 2016, 352 с.
4. Соціальна психологія: навч.-метод. посіб. / за ред. Л.Е.Орбан, В.Д.Хруща. Івано-Франківськ: Прикарпатський ун-т, 2014, 102 с.
5. Чмут Т.К. Культура спілкування: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Хмельницький: ХІРУП, 1999, 358 с.
6. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навч. посіб. К.: Академвидав, 2018, 278 с.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://www.mindmeister.com/ru/153116145/>
2. onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/imem/imem.../podshivalkina_psy_school.doc
3. pidruchniki.com/70126/pedagogika/sistema_vischoyi_osviti_ukrayini
4. pidruchniki.com/14170120/pedagogika/zagalni_osnovi_pedagogiki_vischoyi_shkoli
5. westudents.com.ua/knigi/351-pedagogka-vischo-shkoli-ortinskiy-vl.htm
6. www.info-library.com.ua/books-book-105.html
7. www.dgma.donetsk.ua/metod/ugo/pipvw/do/kl.pdf
8. www.naiou.kiev.ua/nnipp/files/Kafedri/Kppd/nav..

Розробник навчально-методичних матеріалів:

Викладач дисципліни – доцент кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання, кандидат психологічних наук, доцент

_____ О.Г. Гуменюк

14 травня 2020 року

Схвалено кафедрою філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання

14 травня 2020 року, протокол № 10.

Завідувач кафедри _____ Л.А.Виговський

14 травня 2020 року.

Декан факультету управління та економіки

_____ Т. В. Терещенко

14 травня 2020 року.

Погоджено методичною радою університету 18 червня 2020 року, протокол № 8.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун

Обліковий обсяг програми – 1 ум.др.ар

Оновлення робочої програми:

Викладач дисципліни – доцент кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання, кандидат психологічних наук, доцент

_____ О.Г. Гуменюк

23 березня 2021 року

Схвалено кафедрою філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання 1 квітня 2021 року, протокол № ____.

Завідувач кафедри _____ Л.А. Виговський

2 квітня 2021 року

Обліковий обсяг оновлення – 0,5 ум.др.арк.

